

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

DONARA ALMENYS UNA BATALLADA CADA SETMANA
Aquest número 10 cts. per tot Espanya
NUMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, núm. 20, botiga
TELÈFON A. 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona cada trimestre. ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

La caixa dels Trons

Mussolini ha tret altra vegada la caixa dels trons i ha produït gran aldarull al centre i al nord d'Europa.

Ara, les amenaces del "condotiero" italià van contra l'Àustria, per la qüestió del Tirol.

L'efecte de les paraules agressives del "Duce" no s'ha fet esperar gaire a Viena i a Berlín.

La premsa austríaca protesta de la violenta escomesa retòrica del dictador de l'altra banda dels Alps i diu que la força no és una raó.

En aquesta actitud fan chor als austríacs els seus germans del Bàltic.

Alemanys són els perseguits al Tirol per les autoritats que allí manen després de la guerra, i contra el germanisme i la llengua de Goethe es fa en aquelles terres i es dirigeix clarament la política d'italianització.

Abans del discurs de Mussolini eren 200.000 només els alemanys que es sentien ofesos per les ...disposicions preses per les autoritats italianes del Tirol.

Ara protesten de les mateixes tota la munió de teutons que s'estén des del Danubi al Rin.

Donant-se compte del perill greu i del risc en què es troba, En Mussolini, que fins ara, cercava amics a Berlín contra París, ara els cerca a París contra Berlín i Viena.

Avui, com ahir, el "Duce" no es cansa de buscar raons i de jugar amb el foc. Doncs, qui juga sempre amb foc, no és estrany que un dia es cremi.

COMENTANT UN ARTICLE

Josep M. de Sagarra, Girona i la poesia

Hem llegit un article de Josep M. de Sagarra. Aquest article és un fragment d'un llibre en preparació, que es titula "Alt i salobre". Ningú no negarà que aquest és un títol extremadament poètic. Aqueix article es titula "Les pedres de Girona", i en ell, del que menys se'ns parla és de les pedres de Girona. Però, en canvi, en compensació, s'insulta les dones gironines, d'una manera baixa i grossera, de carreter.

Moltes vegades, malgrat els seus guants i el seu barret fort, Sagarra ens ha fet l'efecte d'un carreter. Aquell caminar seu, un xic trontollós, és un caminar de carretera, al costat del carro i amb la tralla penjada al coll.

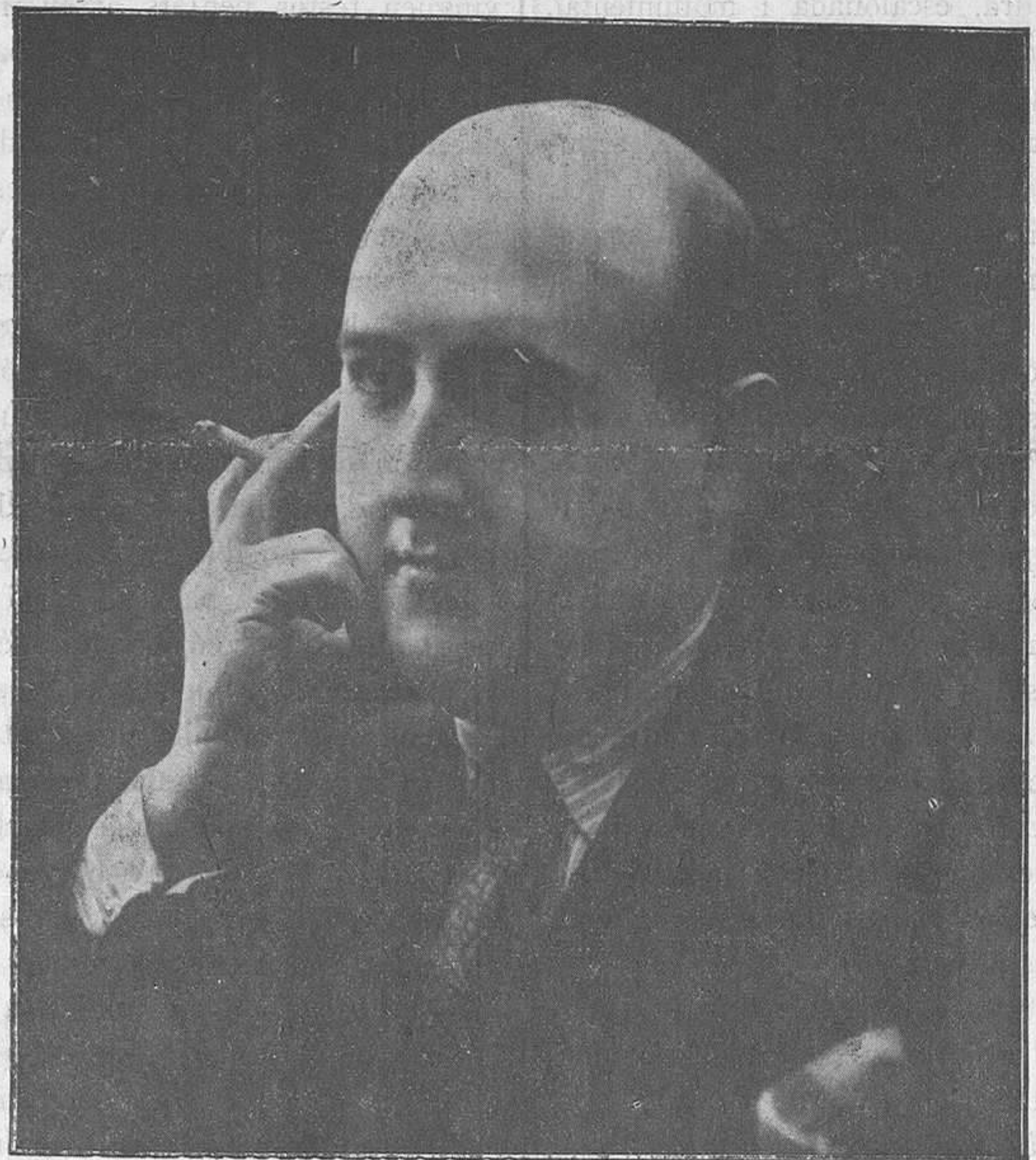
A Sagarra li han dit poeta massa sovint i massa lleugerament. Alguns—i en aquest cas la lleugeresa ja és imperdonable—, no tenint-ne prou amb això, li han atorgat el

títol de poeta de Catalunya. Ell se l'ha deixat penjar aquest títol, se l'ha tirat a l'esquena. Sagarra també ens fa l'efecte de l'home que tot s'ho tira a l'esquena.

Sagarra és un poeta molt estimable. En les seves obres de teatre té moments d'empenya, d'emoció, d'alt lirisme. Però és un poeta en el que s'hi veu massa sovint la gràcia llorda i pesada d'un Pitarrà o d'un Vicens Garcia. Sagarra sent un irresistible, un imperdonable *penchant*, per la grolleria, pel gras, pel brut, pel purament fisiològic. És un poeta de tragueig, un poeta de pet i rot. I consti que és en gràcia a ell i per a posar-nos a to que emprem aquestes expressions incorrectes.

I, abans de seguir, una observació: nosaltres, sincerament, sense hipocresia, no voldríem trobar-nos, com ens trobem, en la necessitat d'escriure aquest article; nosaltres no voldríem escriure les coses que anem a escriure de Sagarra. Però ell ens hi obliga, que obligació és de l'escriptor de periòdics sortir en defensa de totes les causes nobles.

I causa noble, causa digna de defensa és la de les dones de Girona, que Sagarra—no sabem per què, però sospitem que per una

JOSEP MARIA DE SAGARRA

autor de l'article "Les pedres de Girona"

raó i istíssima: perquè sí—ha omplert de llot.

Sagarra té una marcada i llastimosa predilecció pel groixut, el baix, l'ordinari, l'escatològic. Aquesta predilecció—aquesta aberració millor—l'ha portat a convertir una deliciosa comèdia de Molière, el "Georges Dandin", en una brutícia innoble que el públic protesta sorollosament.

Anem a examinar aquest article de Sagarra per a provar l'anterior asserció; en aquest article—en el que, dit sigui de pas, es nota una gran influència de Josep Pla, però sense la gràcia i agilitat de Josep Pla—, ens parla Sagarra d'una mena de provocació untada de greix fresc; d'un tuf de perfumeria, de fems, de tartanes i de naftalina; del fum de les castanyeres que, en fer-se foc, es barreja amb la boira i dóna a l'ambient una sentida de guisat de les festes; de que respirar una mica de boira amb fum de castanyes torrades resulta un aperitiu fet amb xiulet

de merla i amb sospirs de núvia; dels sexes, dels homes i de les dones, els gats, les arnes, les puces; d'una actitud de vòmit; d'una parla de tots colors, que es fon i es barreja entre esgarips, rialles i convulsions; de xarupets i escopinades; d'uns joves amb els ulls en blanc, les mans suades i les ungles tristes, que duen un gra de pebre a la llengua; d'un fetge ple de nicotina; d'unes noies que la boca els crema com si els haguessin pintat les genives amb sulfumant; d'unes altres noies que sembla que duen una bombeta elèctrica en el baix ventre, perquè tothom s'adoni que són dones; d'una covardia biliosa i perfumada de tradició, que els posa una mena de ganivets esmolats entre les cuixes; d'alguna matriu que ha començat a servir; de què les mares que acompanyen a les noies de Girona porten la tristesa de totes les alcoves enganxada al cul...

Aquest article es faria interminable. No es pot seguir pas la tèrbola trajectòria de

Sagarra. Per altra part, tampoc és massa agradós caminar per entre escombraries.

Deixem un moment d'escriure i tornem a rellegir l'article de Sagarra. Ens prendrà una gran estranyesa, fins i tot sentirem la impressió de ço absurd. Indubtablement, en aquest article, com a tota l'obra de Sagarra, se'ns presenta, a moments, un poeta; però se'ns presenta tan brut, tan espellifat, tan esparracat, que fa llàstima mirar-lo.

Sagarra ens demostra sols una cosa en aquest article de "Les pedres de Girona": la facilitat que té per llançar-se al fang i revolcar-s'hi. Però aquesta facilitat té un perill: el de convertir-se en costum. I aquesta costum, més que de poetes, és pròpia de porcells.

LLUÍS CAPDEVILA

REVISAT TEXT I NINOTS
PREVIAMENT PER LA
CENSURA GOVERNATIVA

GIRONA OFESA

A vegades, quan hom llegeix certes coses de les primeres figures literàries, o d'escriptors de reconeguda vàlua, acaba compadint amb tot sentiment aquests homes, que gaudeixen de tants nombrosos admiradors, en comptes d'envejar-los.

Perquè francament, servidor no canviaria la seva humil pell per la de Josep Maria de Sagarra. Reconec que alguns dels seus èxits són per a captivar qualsevol, però, —pobre home!—deu ésser un amargat tan gran, un escèptic tan profund, que no compren com té gallardia per continuar passejant-se per aquest pobre món, que ell sols veu ple de misèries, baixeses i infàmies.

Jo crec que quan un home es troba malament en un lloc, el millor que pot fer és sortir-ne. Si a una casa ens tracten a puntades de peu, fent-nos la vida impossible,

no hi tornem. Doncs si en aquest món, l'atmosfera la trobem infecta i podrida, per a què sigui digna de respirar-la els nostres privilegiats pulmons, el més pràctic és que per mitjà del sulfurant, del gas, o del plom llançat per la pólvora, ens trasludem a l'altre barri, on potser, ens donguin un tracte millor, o es respiri un airet més sa.

Vaig tenir la paciència de llegir un fragment d'un llibre en projecte d'en Sagarra, que es titularà: "Les pedres de Girona".

Hom "ha empassat" molts periòdics i revistes; ha llegit, doncs moltes vulgaritats i ximpleries; però no recordo res com la llauna de referència que malparla de la glòria i quieta Girona. Es potser la vegada que recordo haver comptat més nombre de disbarats en tan poques ratlles.

He rondat per Girona de nit i de dia; he fet l'ullet a més d'una de les nenes que passen per sota els pòrtics de la ciutat.

I, jamai, els carrers i les venerables pedres de Girona no m'han suggerit cap mena de fàstic; al contrari: m'han encisat. Tampoc les xamoses ninetes d'aquella terra, no m'han produït una impressió tant amarga i plena de fel; les mosses de Girona són rialleres, franques, romàntiques, senzilles i totes s'enrojolen davant un ullet descarat. Són tot el contrari de ço que diu Sagarra al seu escrit, més propi de romandre al fons d'un femer que en una publicació que es penja setmanalment als quioscos de la Rambla.

Sagarra ha ofès descaradament Girona. Sols un cervell desequilibrat pot dir ço que publica el nou setmanari "L'Opinió" sobre una ciutat que deu ésser orgull de tots els bons catalans.

Les pedres de Girona mereixen més respecte; i les dones d'aquella ciutat són dignes dels millors qualificatius.

Sagara s'ha ficat de peus a la galle-

GIRONA DE PEDRA

Tu, viatger, anant o venint de França, al passar pel pont de ferro que els enginyers tant se me'n dona per les coses de l'art i de la bellesa van plantar davant de Girona, no hauràs pogut estar-te de treure el cap per la portelleta, i, en veure aquell munt de pedra, escalonada i monumental, amb centenars de finestres que guaiten per les junctures, i alts murs esgrogueïts pel sol, i campanars corcats pel temps, segurament que hauràs pensat: "Si això dels trens no corressin tant i no portessin aquesta pressa, m'aturaria unes quantes hores, per a veure què guarden darrera aquestes parets tan fornides."

Aquest desig, que has tingut, realitza'l així que puguis, que si encara aimes les coses velles i els records de la pedra, i l'art d'ogiva, i els campanars amb orenetes, i les tombes esculturades, i les esquerdes amb molsa, i les lloses amb herba, i els carrerons, i les llànties enceses a l'ombra, i l'ombra llava dels edificis, i el silenci, i la pau, i tantes coses que molts les tenen per cursis de tants cursis que n'han fet cromos..., si aimes això, atura-t'hi, que no et sabrà greu; hauràs vist una ciutat de les poques que ens van deixant escl nous assetjadors de muralles.

Baixa del tren i no t'entretenguis, perquè del tren al primer pont trobaràs que ja hi han fet estralls aquests retocadors de bellesa. Veuràs que ja han fet el seu *ensanche*, amb carrers *limials*, com un Paraià o un Guantànamo; que les cases, amb simetria d'arquitecte de fielat, no tenen pols que sigui prou nova ni polsina prou respectable, i que neixen velles i no són mai noves; l'exposen a veure el *matadero*, i aquell indigne cubell de fer el gas, i tot l'útil que es necessita per enlletgir una ciutat; però així que siguis al pont, baixa del cotxe i mira a veure, que et semblarà que alcin la cortina, i que després del pati nou d'una sala cinematogràfica, et mostrin l'esplendidesa de la ciutat d'altres temps, extesa a les vores del riu i edificant-se cases amunt, fins aprop dels campanars, per a que es pugui venir ben bé tota.

Imagina't dos rengles de cases de totes les mides i midetes, que volen mirar-hi, a aquest riu, i com que no hi ha lloc per qui en voldria, s'apreten les unes a les altres amb els braços i amb els colzes, i estiren el coll pels terrats fins a poder-s'hi encabir. En veuràs algunes que no hi han pogut treure més que un ull, altres un braç, altres una cama, i per galeries i galerietes, terrats com capses de panses i balcons com gàbies de cà-

naris, mostren les intimitats. El que li dona pels conills trau una gàbia i allí fa la cria; el que li agrada l'esquirol li fa una roda, i roda que rodaràs penjat a la galeria; el que té gallines, cap al terrat; el que infants, allí on volen ells; el que és aimant de les flors, vinguen testos penjats arreu, i el que no té res per penjar, hi estén la roba... diguem-ne blanca; i com que tot això destaca de parets torrades pel sol, i teulades de color de suro, i barraquetes amb tubes per a servir... per al que serveixen, la visió és extraordinària. Ve a ésser una gran nierada que viu de sol, de color i de molsa!

Tomba el riu i trobaràs la plaça, i a la plaça uns arcs, i als arcs botigues. Aquests arcs són de mitja ametlla, o, més ben dit, de quart d'ametlla, i per a goig dels ulls que saben veure, no n'hi ha dos que siguin parions. En aquesta plaça hi ha el mercat, on tot el que hi porten a vendre és tan colorit i tan formós, que sembla que ho porten a estendre per als ulls en comptes del ventrell, i aquestes botigues són tan típiques, que semblen més per a fer cou-dinar, o per a entretenir-s'hi els que hi venen, que no pas per a fer-hi negoci. Veuràs adroguers amb unes drogues sortint d'unes capses tan velles, que més aviat que cosa d'espècies sembla que et venen relíquies, o polsina de ciutat; unes tendes de robes tan estretes, que el gènere no pot ésser gaire ample i el tenen de vendre a talles; bacallaners, els bacallans dels quals tenen d'estar de perfil, i argenters que amb quatre arracades ja han omplert l'aparador. Hi ha tendes on només hi tenen dos o tres melons penjats al sostre, i un pensa: per a què els deuen guardar? Altres que no se sap el que venen, a no ésser el gat o la vella adormida, i altres tan plenes de capsetes que quan hi van a comprar el dependent es torna boig cercant en aquell laberinte. Algunes són tan petites, que si no hi viu algun memorialista, no sabràs pas què és que hi pugui viure, i totes, o quasi totes, fan fer simpàtic un comerç que no abassega, que no trasteja, que menja poc, però que paeix bé; que s'entreté guanyant-se la vida, sense preocupació per als problemes econòmics, que fan tornar totxos a tants homes y fan barallar a tants pobles.

Deixant la plaça i anant endintre de la Girona comercial, en el bon sentit del mot, es passa a la conventual, o millor dit, a la pairal. En comptes de les botiguetes, tan simpàtiques, que es van deixant, entrarem en els carrerons, i aquí les cases s'ennegreixen, es pugen graons, es troben placetes, i el si-

lenci de la pedra t'anirà entrant fins al moll de l'ànima. A cada deu passes un portal, d'arc rodó i vell pica-portes; a cada arc un escut rovellat, amb l'heràldica mig esborrada; amunt de l'escut, la finestra amb columnes tan primes que, en comptes de sostenir els capitells, sembla que baixen dels arcs; més amunt l'ample barbacana deixant en l'ombra el carreró; a dintre els patis, humits i tèrbols, resos que surten de gelosies, remors llunyanes de rosari, cants de vespre, i quietud, i pel carrer quasi ningú! Alguna vella endolada; un jutge amb barret de copa que va a fer la visita als presos; dos escrivents que venen de l'Arxiu; un canonge que parla sol; una veïna que va a la font, i, de tant en tant, com un tro, el tipus popular que passa, i que mou un esvalot de crits, que surten de les finestres i de les golfes, per a tornar a quedar tot somort, tot callat, com un gran convent del que se n'haguessin anat els frares.

Però puja esglaons, i, entre parets d'on en pengen arbres mig morts, arriba a la Catedral, i allí sabràs el que és la pau que pot arribar a donar la pedra. L'immens edifici ve al davant; el palau del bisbe a un costat; lloses a terra i campanars al lluny, i tot el que veuràs ho és, de pedra! Sembla que tota una pedrera s'ha anat desmuntant i deixant masses que el temps i el sol n'han fet grans palaus! Sembla que han sortit de terra, i el gotellam de la pluja hi ha anat dibuixant cresteries, i finestres, i cornises, i sembla que, en fer-se edificis, una gran fornall ho ha cuit tot, deixant les lloses de blau d'ombra, els murs d'aram i els suports de bronze, i que no és obra feta dels homes, perquè són massa petits els homes per aixecar tan bella ossamenta. Allí la nau s'ha petrificat. S'ha fet nau, estalactita i plaça, i si no fos per les campanes que volten al cim pausadament, i la immensa agulla del rellotge, i els crits que arriben de la plaça, talment seria una tomba, servint de tomba a ella mateixa, amb els dotze apòstols de pedra, guardant-ne solemniament la porta!

I entra al temple, i veuràs que en la nau n'hi ha tanta, de pedra, i és tan alta, que no sembla un arc, sembla un buit; i que la claror és tan severa, que la sola visió del qui entra fa baixar la veu per respecte, i les tombes són tan pesants que la mort sembla més reclosa. Vés al claustre, i és tan aclofat, tan íntim, tan medieval, tan tancat dintre mateix, tan enfonsat al cor de la casa, que les columnes, a parelles, arriben a semblar que caminen en processó misteriosa, i mira,

des de la porta que dona a baix, vers Montjuich, i si el que veus des d'allí no et dona pas la impressió més aspra, més bella, més forta de tots els llocs que hagis corregut, ja te'n pots anar als pobles nous, de guix, estuc i ciment portland, que no has nascut per recordar les coses santes i venerables!

Si tot el que has vist fins llavors era la pedra conventual, la pedra mística la pedra sagrada, des d'allí veuràs la pedra heroica, perquè allí veuràs les muralles.

Compta que allò que veus al lluny, talment ajagut a terra, esclafat damunt d'ell mateix, havia estat Montjuich, defensat fins a la bogeria; que aqueiles pedres de més aprop havien estat edificis, que, en comptes de caure, s'enfonsaven; que ço d'aquell campanar apedaçat no són pedaços, sinó ferides, tan penetrants en llurs nervis, que encara se'n planyen les campanes; que aquell munt de runa i bardisses havia estat un munt de morts; que pel torrent hi baixava sang, i que aquelles muralles corcades no és corc el que hi ha: són llagues, llagues fetes a la pedra, i la pedra vol dir Girona!

Sí, viatger, Girona és de pedra! De pedra santa i de pedra sagrada! I avui, que tot va tant de pressa, que ja no es fan les cases per als fills, ni per al pròxim, ni per a ningú, sinó per aquell tant per cent que no admet pedres, sinó argamassa; avui, que d'un temple gòtic els rics en farien finques i els pobres en farien grava; avui que se'n diu progrés de fer eixamplis a una ciutat, i d'escampar cases lletges amb les desferres de les velles; que qualsevol mestre d'obres té dret a aterrar monuments, per bestiesa natural totxeria del que paga; que l'art s'ha tornat democràtic, perquè així el bon burgès hi pugui clavar les ungles i les majories les mans brutes... Avui que tot va de pressa, vés-hi aviat, oh, viatger! que si Girona es tornés rica, i, a més de rica, volgués... *progresar*..., amb tres o quatre anys d'*adelanto* ja no hi trobaries Girona.

Hi trobaries una ciutat per a prendre banys, per a tenir-hi torre, per a anar en automòbil... en comptes..., i per a que de les muralles n'haguessin fet torratxes amb vidres vermells... per a no veure res!

Girona ha resistit molts setges, però el del mal gust és terrible; perquè abans assetjaven amb bales i avui amb diners, i el diner, manejat per totxos, fa més estralls que les bales

SANTIAGO RUSIÑOL

da. Es trist, molt trist, que un home com ell, que pot fer coses molt bones, i ésser un dels millors escriptors de la nostra terra, es dediqui a escriure indignitats en comptes de fer literatura real i sensata.

Sembla que dir pestes de tothom fa geni; hi ha escriptors que arreu troben espines i baixeses; el món, per a ells, es una claveguera per la que circulen els homes com pilots de porqueria.

I si pensem, si raonem una mica, acabarem per comprendre que els únics éssers "putrefactes" existents són ells i els personatges de les seves obres.

Aquests amargats em fan pena i també repugnància.

PAPUS

Girona i Sagarra

Al poeta de l'all, el rot i el pebre, que li diuen poeta nacional, li relliscà fa pocs dies la ploma i li escapà un sens fi de disbarats dintre la dosi gran de grolleria del seu estil i llenguatge descordats. Aquest cop les empren contra Girona. Que no ho sap que és tres voltes immortal? Que es creu que els immortals poden matar-se? Es veu que el geni li ha pujat al cap. El poeta cregué, d'un cop de ploma ensorrà aquelles pedres medievals, que han suportat el pes de set centúries i l'ullal cru del temps ha respectat. Es veu que passà un dia per Girona i aquelles voltes el varen marejar —a mi m'han marejat aquelles voltes—, i ho va trobar tot fosc i mal carat. Aquelles pedres li queien a sobre, se li ensorrava tota la ciutat i qui sap si alguna gironina li mostrà tení heròic i ferm el braç, i ara el poeta escampa deu mil pestes contra les noies d'aquella ciutat. Nosaltres no hem cregut mai que Sagarra fos un poeta gaire genial, si li treieu el vinagre i el pebre, la coentor a la galta i el gargall, veureu que allò que creïeu una gran cosa us queda fet polsines a les mans. Però deixem estar la seva vàlua; el que hem de dir ben clar que no s'hi val, en això de llançar unes grolleries i poçasoltes sobre una ciutat, en què ens vulgui fer veure que Girona és una gran claveguera supurant, que els homes són cornuts, les dones brutes i les noies de mascle tenen fam, i que es posen al capdavant del ventre una bombeta d'electricitat, perquè els homes s'adonin que són dones i vagin cap al llum que fa reclam. Sabem que els gironins, llegint l'article del gran poeta, tots s'han indignat. Això és el que no ens cap a la mollera. Trobariem encara més natural que haguessin esclafit una riulla i que no n'haguessin fet cap cas. En Sagarra no ensorrarà cap pedra ni de Girona ni de cap ciutat; les gironines des d'aquest article continuaran essent igual que abans, l'Onyà no farà pas cas d'en Sagarra i net o brut continuarà passant, per Sant Narcís tornaran haver-hi fires i festa i alegria a la ciutat. Sols passarà l'article d'en Sagarra. Això sí que és ben cert que passara, com un sens fi de coses que ell ha escrit, que moriran quan ell es morirà. Voleu dir que no és per aquesta causa que en Sagarra, un poquet malhumorat, veient falsa i insòlida sa obra preté ensorrar les coses immortals? Si és així, tantseval! bé té prou p na. Planyem-lo i no li fem cap cas, encara que una renglera de satèlits li diguin el poeta nacional.

FLIC

NETEDAT

El director d'un despatx diu al seu home de confiança: —Tinc prou franquesa per a dir-t'ho. No et canvis mai els mitjons, i fas una pudor insuportable. Té, et regalo aquest parell. Des d'ara t'els canviaré. L'home de confiança, l'endemà, fa la mateixa pudor. —Com, no t'has canviat els mitjons! —Sí, senyor. Mireu els vells—i se'ls tregué

Miss Edith Cavell a la pantalla

Una vegada més hem de desentonar del chor d'ases i d'eumucs que constitueixen la premsa i l'opinió.

Nosaltres som partidaris de què es suprimixin totes les pel·lícules, sobretot les americanes, menys aquesta, cabalment, que s'acaba de posar a l'Index.

Enobisme s'anomena això, potser? Afany de singularitzar-se? Ganes de portar la contrària a la gent?

No, no. Dispensin. Res d'això. Ens explicarem, si no s'impacienten.

L'epidèmia d'imbecilitat que ens aclapara i que plana sobre el món, deriva principalment del cinema, o té, almenys, en aquest el seu focus més actiu.

La crisi del teatre es deu al cinema, a les ombres del cinema amb les que no poden competir els espectacles que es donen a plena llum.

La crisi de la novel·la l'explica perfectament l'èxit de les publicacions cinematogràfiques.

El cretinisme creixent de la joventut, és obra, també, de la pantalla. D'ells, els que no envegen Uzcudun o Zamora, volen ésser uns Valentinos. Elles, totes somnien en arribar a "stars" de la "Ufa" o la "Metro Goldwin".

Els Estats Units, amb llurs films, amb la seva propaganda i el seu bluff, ens acabaran de fer rodar el cap als que encara no ens dona voltes sobre el coll.

L'absència d'idealisme, de moral, d'art, d'escrúpols, de bon gust, de bona fe, tan notòria a les produccions d'Hollywood, es tendrà aviat per tota la terra l'imperi de Porcòpolis, els "dominions" dels tractants de porcells de Xicago.

Per aquesta raó hem dit que som partidaris de tancar tots els cinemes i sales de projeccions d'Europa i d'Amèrica; sales que, quan no són una casa de cites, són una escola de criminalitat, d'immoralitat i d'imbecilitat, tot a l'hora.

Alguna pel·lícula es salvaria potser de l'auto de fe, que amb la immensa majoria de les que coneixem, fariem. Per les notícies que tenim, encara que no les haguem vist, hauríem forçosament d'atorgar l'indult a varies produccions alemanyes i russes, i, singularment, a aquesta que s'acaba de proscriure sobre l'afusellament, sobre la passió i la mort d'Edith Cavell.

En Bernard Shaw en sassegura que és una pel·lícula pacifista.

Chamberlain i el "Foreign Office" diuen que la seva projecció deixondiria odis somorts i records ja colgats entre alemanys i francesos.

No participem del parer del "Foreign Office", de Chamberlain i dels alemanys influents i porucs que demanen silenci sobre la tomba de miss Cavell.

Estem amb en Bernard Shaw. Estem amb el Tigre, però afegint que sobre el procés de Mata Hari caldria també projectar la llum d'una crítica severa. A Mata Hari, com a miss Cavell, se l'hauria de dur igualment a la pantalla.

Tots podríem aprendre de la seva tragèdia. I ningú no confondria les illes Britàniques i faria els pobles responsables dels errors i dels crims de llurs dirigents.

Foren aquestes pel·lícules el procés de la guerra. I una mena de 606 contra les infeccions i els gonococus que inoculen als públics candis la colla de podrits d'ambdós sexes que opera impunement als estudis californians.

ANGEL SAMBLANCAT

Les coses grans dels nordamericans

Son tantes, que gaire bé—malgrat l'intent de comentar-les—hauríem de renunciar a fer-ho, no tan sols pel nombre, sinó perquè ja són bé prou canegudes de tothom. Les darreres noves, però, de les darreres fetes d'aquell país del dòlar, o del paper, ens han incitat de tal forma que volem consignar-les.

Ens referim a la intervenció amical (?) als afers de la republiqueta de Nicaragua. A Nicaragua o Nicaragua, tal com en altres llocs, hi ha ara una divisió de parers pre a regentar-la degudament. Hi han doncs els que manen i els que voldrien manar. La cosa fins i tot resulta lògica, i lògic seria també que els altres diguessin: "Arrangeu-se com pogueu!". Però com que les coses grans per abassegament moltes vegades estan de punta amb la lògica, i els que en tenen la prima són els fills espirituals de Monroe, què han fet? Han enviat tropes, canons i aeroplans, per a reduir a la obediència el general Sandino que és el protestant dels que manen a Nicaragua.

Els maliciosos diran que, quan els ianquis van contra d'aquest Sandino, és perquè—com a bons republicans—no n'admeten de sants, o perquè tal vegada d'aquests sant no en treurien el suc que poden treure o treuen del govern actual. Amb això, nosaltres, no hi entrèm ni sortim. El que sí direm, però, és que, el fet en si, és una de les coses grans que acostumen a fer en aquell país de grandeses i de reis disfressats de republicans.

Sembla, però, que la cosa de moment no els ha sortit prou llisa, car s'han trobat amb què, per arribat al quarter general del cap revolucionari, no hi han carreteres, ni camins, ni camps propicis a l'aterrissatge de llurs avions.

Però, què hi fa? En un tancar i obrir d'ulls, quan convingui, faran eixir les carreteres, els camins i els camps de sota terra. Altra cosa seria negar el seu poder meravellós.

El país on segons llegim en un anunci, per impressionar una pel·lícula, construeixen un poble sencer per a destruir-lo, i fan malbé 7 aeroplans, 3 dirigibles, 1 globus, 2 autos i 1 tren amb 11 vagons; el país que abat 25.000 arbres cada dia per a fer polpa; el país on les cases de 70 pisos són considerades ja com a cases barates; que tot ho compten per milions, àdhuc per explicar les desgràcies; que per veure-ho tot clar, sense obstacles, es dediquen a matar negres; i que, posats a inventar, fins troben la manera de menjar, sense adonar-se'n, per fer més via, i amb tot i ésser grossa i gran la cosa o l'obstacle, per a ells es insignificant de minsa.

Cuba, Puerto Rico, Filipines, Panamá, Nicaragua, etc., etc. Realment els fetts i les coses d'aquell país són grans, no cal dir-ho. A nosaltres, però, ens plauria més que no ho fossin tant, i que arribés un bell dia que es recordessin que, al port de Nova-York, hi tenen una cosa molt més gran que totes les grandeses a preu fet, que és la estàtua de la Llibertat.

LLUÍS RAMÍREZ CARULLA

Correu de l'estranger

El discurs amenaçador de Mussolini

El discurs contra la Societat de Nacions, de Mussolini, ha estat l'esdeveniment més important de la setmana.

Les seves paraules són les que esperaven els que coneixen la manera d'ésser de Mus-

solini i el caràcter de la nova Itàlia, potència efervescent, que creu fermament que el seu destí és el de renovar el de l'antiga Roma i a punt sempre de brandar, com el kaiser, el glavi dels Cèsars. A una tal nació i a un tal cap, tota crítica li ha de semblar insuportable, ni que sigui lleugera.

Es comprèn, doncs, que la campanya austríaca, en favor dels alemanys de l'alt Adige, italianitzats sense discreció, hagi estat acollida força malament a Roma, i que hagi decidit a Mussolini, d'encoleritzar-se a la manera teatral de Napoleó, i de respondre a les observacions moderades del canceller austríac, amb declaracions amenaçadores.

Donant-se compte de la feblesa dels seus contraris, ensenya el puny i galleja.

I davant de l'arbitratge de la Societat de Nacions, diu amb menyspreu: "La Societat de Nacions? Vana esperança!" "Si l'Assemblea de Gènova—diu—entra al laberinte de les memòries, no en sortirà més". No resta altre recurs que la força". I Mussolini acaba amb aquestes paraules, que són un toc de clari:

"Nosaltres fem saber avui als tirolesos als austríacs, al món sencer, que a Brenner es troba tota la Itàlia amb els seus vivents i amb els seus morts."

Heus ací un estil que li hauria plagut al kaiser per als seus temps de Tànger i d'Agadir.

Sapiguem descartar de tot això la part de bluff, però reconeguem, tanmateix, que la dictadura italiana no és un element de pau per a Europa.

Conferència d'en Samblancat

Diumenge passat donà a Sant Sadurn de Noia una conferència el nostre benvolgut company Angel Samblancat.

L'acte es celebrà a l'Ateneu Agrícola de Sant Sadurn.

Parlà En Samblancat de la nacionalització de la terra.

Més d'una hora durà la conferència i necessità el nostre company per desenrotllar l'esmentat tema.

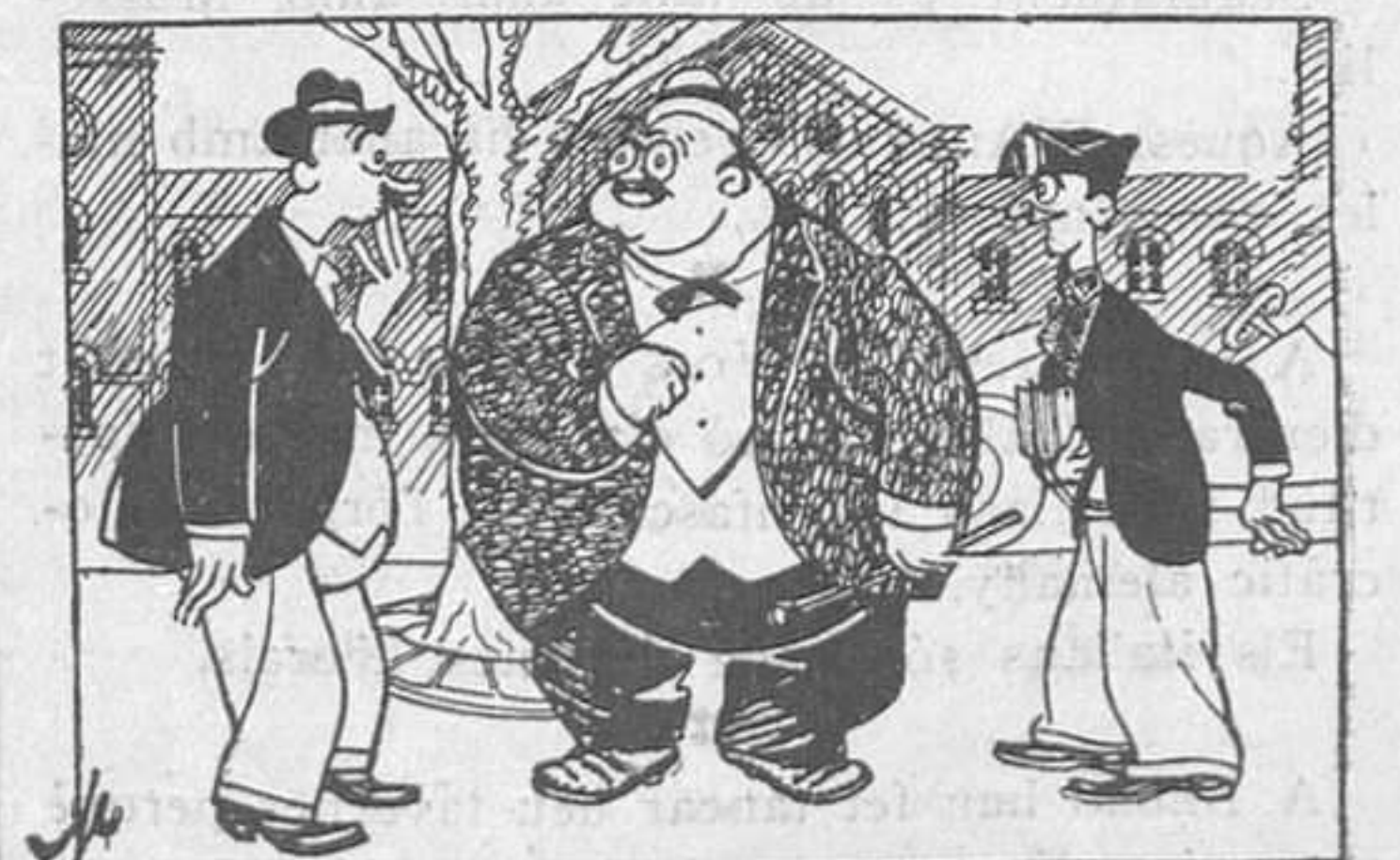
El nombrosíssim auditori que escoltava l'orador, l'aplaudí amb entusiasme, sobretot al principi i al final del seu parlament.

Per la tribuna de l'Ateneu Agrícola desitja la Comissió de Cultura d'aquesta entitat que passin, després d'En Samblancat, En Lluís Capdevila, Regina Opisso, Abel Velilla, Anna Maria Martínez Sagi, etc.

La revenja de Tartuf

A París, a la capella del Sant Sagrament, s'ha celebrat una missa per al repòs de l'ànima de Molière. S'hi han pronunciat sermons, s'hi ha cantat, etc., etc.

El repòs de l'ànima de Molière! L'Església se n'adona una mica massa tard. Quan Molière va morir, l'Església va refusar de donar-li sepultura en terra santa. Si

ELS CASQUETS

—I això significa que estudien?

—Sí, home! En alguna cosa s'ha de conèixer!

s'ha condemnat, no el salvaran ni l'eloqüència ni els cants místics, ni totes les celebracions que l'altre dia van assistir a la missa per a la seva ànima.

Poden estar tranquils, però. Molière no s'ha condemnat per la raó senzilla que ell no creia en l'infern. Era un home massa raonable per a creure-hi, aquell que feia dir a un personatge seu, en una escena on un pobre invocava la caritat cristiana: "Jo te la dono per amor de la humanitat."

Si Molière visqués, quina sàtira de la bestiesa humana i de la hipocresia clerical no li hauria inspirat la comèdia d'aquesta missa.

Molière és mort. Però les seves obres, condemnades per l'Església, són immortals.

A Calcuta ha mort un indus que es deia Peix. i, el que es mori un indi, no té res de particular. Cada dia en deuen morir. I els que no es moren, els maten els anglesos. Tampoc és estrany que hagi mort vell, encara que el natural fora que, sots la vigilància dels anglesos, hagués mort jove.

Si nosaltres ens ocupem d'aquest indus és perquè és el primer indus al que Anglaterra donà el títol de lord.

Sols se'ns ocorreix un comentari: Quina mala pinta ha d'ésser!

A València un alemany promogué un escàndol a la plaça de braus. Indignat per la brutalitat de la festa, protestà contra aquesta, contra el "torero" i contra el públic.

Trobem que l'alemany té tota la raó.

La Premsa d'aquests dies, amb una delectació morbosa, està remenant ossos continuament: els suposats ossos de les nenes desaparegudes.

Home, per necrofilia ja en teníem prou amb la de "La Vanguardia".

A Londres, als marits que peguen a les seves mullers, se'ls castigarà tancant-los a la presó el dissabte i el diumenge.

I el dilluns, quan surtin, tornaran a pegar a la dona!

A la Societat de Nacions s'està estudiant un projecte per a declarar illegal la guerra.

Seria el millor que hauria fet la Societat de Nacions... si el projecte s'aproves, que, malhauradament, no s'aprovarà.

A Mèxic, a casa d'un bisbe s'han trobat varies bombes.

Segurament no les guardava l'inefable eclesiàstic per a dir missa.

A Mèxic han sospitat que les guardava amb l'ànim de fer mal.

Que mal pensats són a Mèxic!

L'ex-Kronprinz d'Alemanya pensa anar-se'n a viure a Itàlia.

Només li mancava aquest!

Pobres italians!

A Tordera, amb aquestes darreres pluges, s'ha ensorrat un pont.

El més graciós del cas és que aquest pont feia sis mesos que l'havien inaugurat.

Devia ésser de pa de pessic!

D'Annunzio està malalt.

Segurament és de tant anar amb Mussolini.

Aquest D'Annunzio sempre ha anat amb males companyies!

A la "Gazette de Voss" li ha estat interdit d'entrar a Itàlia. La raó d'aquesta mida és l'actitud antitaliana i antifascista de l'òrgan democràtic alemany.

Els italians són cada dia més liberals.

A Bilbao han fet tancar deu tavernes perquè no tenien aigua.

Que potser el que les ha fet tancar era accionista d'alguna companyia d'aigües?

Les Rambles estan asfaltades, estan plenes de llum (que no fan gens de claror), però hi

UNA FIGURA QUE TORNA A ESSER D'ACTUALITAT

Napoléon: —Austerlitz? Waterlòo?

manca una millora: hi manca un "water" subterrani. Sols n'hi ha un a un extrem de la Rambla.

No podrien posar-ne un al "Pla de l'Os" i un altre a la Plaça de Catalunya?

Creiem que és una reforma molt necessària.

Diuen que hi ha crisi de suro.

Amb els caps que veiem no ho podem creure de cap manera.

Cada dia llegim a la Premsa el "tímo de les misses".

No creieu que en aquest tímo el timador és el timat?

I per regla general tenen l'ànima molt caritativa.

Crec que ara es faran préstecs als estudiants. Ara anem a estudiar el grec. Si ens deixen el préstec el tornarem quan l'haguem après.

Que ja serà tard!

Girona, la ciutat immortal, cantada per Galdós, Rusiñol i molts d'altres, ha estat maltractada per un escriptor català.

No hi fem cap comentari.

En Cambó destina una milionada per premis sobre cultura.

I amb la fama que tenia d'"agarrat". Mercès per la part que no ens toca, però que toca als demés.

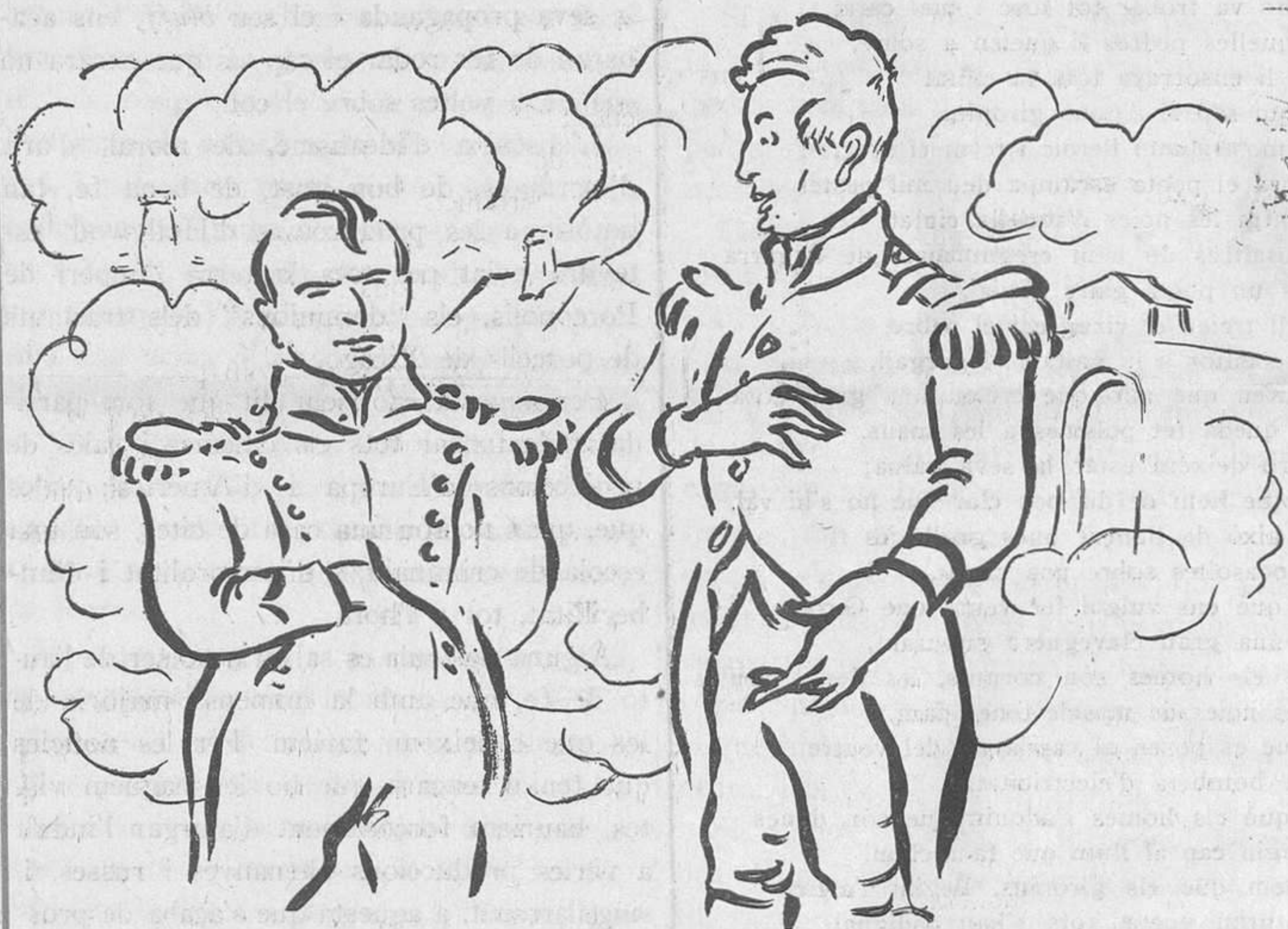
CORRESPONDÈNCIA

Tota la correspondència ha d'anar dirigida al director. Contràriament ens veurem obligats a no contestar-la. Els originals no es tornen ni que no es publiquin

P. S.: Hem retirat el treball que ens dieu, i hem decidit també retirar els altres, sentint-ho molt, encara que literàriament estigui bé. Aquestes coses tan personals difícilment tenen un interès per al públic i no fan més que portar qüestions i disgustos inútils. Cal combatre les idees, però respectar les persones. — J. de C.: Anirà. — J. F.: Idem. — J. A.: Procurarem complaure-us. — J. S.: Molt bé! Però articles d'aquesta mena cal que vagin firmats. Quan s'és valent s'ha de donar la cara. — I. I. Ni que les vostres inicials corresponguin amb les del nostre admirat Ignasi Iglesias, la vostra prosa no s'hi adiu pas gens. — J. A.: Guardeu-ho per a un setmanari pornogràfic.

Impremta La Campana i L'Esquella Olm 8, Barcelona.

NAPOLEONIQÜES

—Lafayette a Napoleó: —Nosaltres, els francesos, vàrem conquerir els Estats Units. Ara, ells ens conquisten a nosaltres.

LA RESSURRECCIÓ DEL NEGRE

—Fins ara ens havien menyspreat. Però sembla que gràcies al cop de puny, comencen a respectar-nos.